

Jako nelitostný diktátor vystupoval Mugábe zhruba od poloviny 90. let.

Padouch, nebo hrdina?

BÝVALÁ CHARGÉ D'AFFAIRES V ZIMBABWE MARIE IMBROVÁ O ROBERTU MUGABEM

Chtěl se dožít sta let a věřil tomu. Čím více se k tomu blížil, tím více utvrzoval sám sebe a své okolí, že je neodvolatelný vládce své země – Robert Mugabe. Čtyři roky jsem v Zimbabwe pracovala, zúčastňovala se jím pořádaných recepcí, spolu jsme mluvili ale jen jedinkrát.

Přes drastická rozhodnutí, která ve veřejném životě učinil, měl své charisma. Jeho životní příběh je obdivuhodně dramatický, plný zvrátů, sebeklamů, a i lásky ke třem ženám, které spoluvytvářely jeho charakter.

O své matce Boně, která ho v roce 1924 porodila, hovořil téměř jako o světci. Věděl, že se pro něj po odchodu otce obětovala, vedla ho k bohu i ke vzdělání. Poslala ho do jezuitských škol a posléze na univerzitu. I díky ní se mu splnil velký sen stát se učitelem. Byl v té době prý ještě introvert neustále ležící v knihách. Učitel-

I v období, kdy ekonomika kolabovala, jsem na něj četla oslavné články

ská profese a působení v Ghaně mu přivedlo do cesty druhou ženu jeho života, Sally Hayfronovou, mladou, politicky aktivní učitelku. Se Sally se také skutečně v Salisbury v roce 1961 oženil a ona stála po jeho boku až do své smrti v roce 1992. Podporovala jej, motivovala a byla mu intelektuálně rovnocennou partnerkou. Prožila s ním nelehká období, úmrtí syna i deset let žaláře, ke kterému byl v roce 1964 odsouzen. Paradoxně ve vězení dálkově studoval a dosáhl dvou právnických titulů na londýnské univerzitě.

VELKÝM POLITIKEM I BŘEMENEM

Svého boje proti Smithovu režimu se však nevzdal a během guerillové války vedené z Mosambiku se stal respektovaným vůdcem národně-osvobozeneckého hnutí. A jako takový byl přizván k lancasterským dohodám, které vedly v roce 1980 k vyhlášení samostatného Zimbabwe a jemu připadla pozice premiéra. Choval se jako velký politik, zakládal školy, otvíral nemocnice, budoval knihovny, zval experty, rozšiřoval zdravotní síť. Současně své postavení upevnil potlačením oponentů v Matabelelandu a konečně za pomoci svých přívrženců se nechal v roce 1987 jmenovat výkonným prezidentem, hlavou státu, hlavou vlády

Zimbabwe

Text:
Marie Imbrová

Foto:
Globe Media/Reuters, Jana Sandner

↑ S manželkou Grace v listopadu 2017, dva dny poté, co donutil rezignovat svého vicepremiéra. Spekuluje se, že na tento post měla zálsuk právě jeho žena. ← Robert Mugabe zemřel v Singapuru 6. září 2019. Bylo mu 95 let.

a vrchním velitelem ozbrojených sil. Zimbabwe ještě jedno desetiletí žilo ze své podstaty a Mugabemu se zalíbil post jediného autoritativního vládc. Stejně tak se mu zalíbila jeho o téměř čtyřicet let mladší rozmarilá sekretářka Grace Ntombizodwa. Tu si ostatně v roce 1996 vzal za zákonitou manželku a přiznal se i k dětem, které s ní v předchozích letech zplodil. Po problematické pozemkové reformě na přelomu tisíciletí, při které se sama rodina Mugabeho nesmírně

obohatila, se stal pro mnohé obyčejné Zimbabweany národním hrdinou.

Prožila jsem v Zimbabwe období, kdy ekonomika země již kolabovala, a přesto jsem četla oslavné články na jeho osobnost, děti ve školách vyrůstaly s jeho portréty, tisk jej adoroval. Osobně jsem se s ním setkala krátce při audienci nového českého velvyslance v roce 2006. V jednom okamžiku se Mugabe rozhovořil o své návštěvě Prahy a o bohaté historii Karlovy univerzity. Zdůraznil

tradiční úroveň našeho školství a při naléhavé otázce, proč už nenabízíme zimbabwekým studentům stipendia, mne vzal za ruku. Chtěl potvrdit jen to, že se o studentech ze sedmdesátých a osmdesátých let minulého století v Praze ví...

Zůstala jsem v Zimbabwe jako jediný český diplomat i přes prezidentské volby v roce 2008. Tehdy byl Velký Bob, jak se mu říkalo, téměř sražen na kolena. To však nepřipustil a s přívrženci konkurenční politické strany MDC se veřejně a krutě vypořádal. Židli mu podkopala až jeho milovaná Grace, která zatoužila být v roce 2017 viceprezidentkou, což křížilo plány Mugabeho chráněnce, generála Emmersona Mnangagwy, tedy muže, který nakonec s pomocí armády donutil Boba k abdikaci. 🌐 Autorka je afrikanistka a zakladatelka Klubu přátel Tengenenge, z. s. Na českém velvyslanectví působil v letech 2005–2008.

← Marie Imbrová při monitorovací cestě v Horse Shoe, škole, do které docházejí žáci z Tengenenge.